

УДК 321.01:[81'373.6:811.1/.2]

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/29.209660>**Максим ЯКОВЛЄВ,***orcid.org/0000-0001-7774-3513*кандидат політичних наук, доцент,
керівник Школи політичної аналітики,
доцент кафедри міжнародних відносинНаціонального університету «Києво-Могилянська академія»
(Київ, Україна) *yakovlevmv@ukma.edu.ua***ІНДОЄВРОПЕЙСЬКА ЕТИМОЛОГІЯ СМИСЛОВИХ ВИМІРІВ
КОНЦЕПТУ «ПОЛІТИКА» (ПОЛІТОЛОГІЧНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ)**

У статті доводиться, що класичні для політичної науки розмежування смислових значень метахтонного для політології концепту «політика» простежується на рівні індоєвропейської етимології: «політика» в розумінні можливості насадження волі найсильнішого передається за допомогою слів, що походять від праїндоевропейського *wal- в значенні «сильний» (приміром, німецьке *Gewalt*, шведське *våld*, але також, відповідно, «твалт»), натомість політика як спроможність і потенціал дії (що відображає процесуальний вимір феномена політичного) походить від *magh- «бути спроможним», що, зокрема, простежується у прагерманському *makhti- та сучасному німецькому *Macht* чи англійському *might*. У статті також показано, що попри те, що деякі термінологічні аспекти політологічного наукового дискурсу в процесі перекладу з одних індоєвропейських мов іншими важко передати прямим відповідниками (як, приміром, англійське *authority* в розумінні «влада», приміром, «місцева влада»), семантичні поля значень таких понять на рівні індоєвропейської етимології мають спільні витоки: латинське *auctoritas* походить від *aug- «збільшувати», що відповідає значенню поняття «авторитет» в українській мові як вагомого чи поважного експерта в певній галузі, але також відсилає до політичних теорій, які вважають, що політика може реалізовуватися не лише шляхом насадження волі найсильнішого, а й через «владу експертів», тих, хто найкраще знається на питаннях, регулюванням і керуванням яких займається, чим, своєю чергою, конотують до санскритського «гуру», що дослівно означає «важкий» і походить від праїндоевропейського кореня *gwerə- «важкий», відповідно вагомий, а отже, авторитетний. Нарешті, стаття піднімає питання міждисциплінарних лінгвістично-політологічних досліджень, які дали б змогу підійти до дослідження української політологічної концептосфери з позицій галузевих мовознавчих дисциплін у поєднанні з політологією та теорією міжнародних відносин. Такі дослідження насамперед потребують розробки відповідної міждисциплінарної методології з формуванням адекватної аналітико-дослідницької програми.

Ключові слова: етимологія, концептосфера політичної науки, концептологія, міждисциплінарні лінгвістично-політологічні дослідження, політична теорія, індоєвропейстика, порівняльне мовознавство.

Maksym YAKOVLYEV,*orcid.org/0000-0001-7774-3513*

Candidate of Political Science, Associate Professor;

Director of School for Policy Analysis,

Associate Professor at the Department of International Relations
of National University of “Kyiv-Mohyla Academy”(Kyiv, Ukraine) *yakovlevmv@ukma.edu.ua***INDO-EUROPEAN ETYMOLOGY OF MEANING DIMENSIONS
OF THE CONCEPTS “POLITICS/POLICY” (POLITICO-LINGUISTIC ANALYSIS)**

This article states that the delimitations between different meanings of the key concepts of the political sciences – politics and policy – can be traced back to the etymological Proto-Indo-European level of the words and respective lexemes used to discuss these meanings: politics understood as an ability to impose one’s will or power over others, sometimes by force, can be traced back to the PIE root *wal- that means “strong” (examples can be found in a number of modern Germanic languages, like the German *Gewalt*, Swedish *våld*, but also the Ukrainian loanword “gvalt” that means scream but also produces a verb «to rape»). Policy as an ability to act and a potential for action (Non-English political science terminologies that has no separate word for “policy”, describe it as processual dimension of the political phenomenon) is derived from *magh- “to be able”, and this word root can be traced to the Proto-Germanic *makhti- and the modern German *Macht* or the English word *might*. This article also demonstrates that despite the terminological nuances that are inevitable when political science discourse is translated from one language into another; and due to the fact that some words and terms are difficult for direct translation (like the English “authority” as in “local authority”

relating to power whereas in Ukrainian it means a person with expertise and respect), the semantic field of meanings for such terms on the level of Indo-European etymology have common roots: the Latin *auctoritas* is derived from the PIE **aug-* “to increase” and it corresponds to the Ukrainian understanding of “authority” as a respectful expert in certain domain. This also refers to a stream in political thought that emphasizes that politics can be not only about the rule of the most powerful (in terms of strength) but also as a rule by experts who are the most knowledgeable in certain realms and thus their perspective on a number of issues should be taken into account. This, in turn, relates to the Sanskrit term “guru” that literally means “heavy” and is derived from the Proto-Indo-European root **gwer-* “heavy” thus possessing authority as a type of weight so to speak. Finally this article also calls for an interdisciplinary research – political science and linguistics – that can enable a deep analysis into the concepts’ sphere of the Ukrainian political science using methodologies of linguistics in combination with political sciences, international relations theory, political theory, and policy studies. Studies like that would require a very special research methodology but also a new research design and analytical programme.

Key words: etymology, concepts’ sphere of political science, concepts’ studies, interdisciplinary linguistic-political studies, political theory, Indo-European studies, comparative linguistics.

Постановка проблеми. Наука неможлива без фахової мови, за допомогою якої вчені в межах своїх дослідницьких сфер називають феномени, розкладають їх на частини, аналізують, після чого – знову за допомогою термінів і концептів – синтезують здобуте знання у вигляді теорій, нових визначень чи концептів. Становлення і розвиток окремих галузей знання можна простежити за історією становлення їх категоріально-понятійного апарату. Приміром, сучасна хімія оперує складною номенклатурою та системою запису хімічних реакцій, в якій кожен хімічний елемент має свою назву. Втім, у давнину алхіміки, що намагалися здобути еліксир вічного життя, філософський камінь чи тужилися перетворити багно на золото, послуговувалися складною метафоричною мовою, зрозумілою лише посвяченим у професійні таємниці цієї загадкової професії. Сучасні гуманітарні та суспільствознавчі дисципліни також багаті на категорії, поняття й визначення, які вони формують самі (як, наприклад, демократія, олігархія, політичний режим тощо), або запозичують у наук природничих (ізоморфізм, сегрегація, контамінація і т.д.). Зрозуміло, що виключно за допомогою етимологічного розбору слова (його витоків) важко зрозуміти суть явища, яке воно позначає, проте цікаво простежити, чи розуміння концепту «політики» в різних його вимірах в якийсь спосіб відображає нюанси у смислах, що закладені в словах, якими оперує політологія під час розгляду цього концепту.

Аналіз досліджень. У суспільствознавчих дисциплінах значний внесок в теоретичне та практичне опрацювання концептів зробили Ф. Беренскеттер, Дж. Геррінг, Г. Гертц, К. Грін, Д. Колліер, М. Ріхтер, Дж. Сарторі та ін. Серед багатьох українських дослідників концептами з позицій мовознавства займаються І. Бехта, О. Воробйова, О. Мельничук, В. Іващенко, А. Приходько та ін. Разом із тим у наукових публікаціях відчутна значна прогалина у сфері міждисциплінарних полі-

тологічно-лінгвістичних дослідженнях ключових для політичної науки концептів. Як відомо, ключовий, мовою лінгвістики – метаконцепт, тобто такий, що задає назву самої дисципліни, концепт політології – *політика* – має низку визначень (Яковлев, 2019). Зазвичай в українському контексті, як і, приміром, у німецькому, зазначають, що в англійській традиції є не одна якась політика, а кілька: *politics, policy, polity*. Мови, які не мають такого тонкого розмежування між розуміннями різних аспектів феномена політичного на рівні термінів (а виглядає, що таких мов – більшість), надають пояснення нюансам розмежування політичного в інший спосіб. Тлумачення нюансів термінологічних відмінностей між поняттями, які є в англійській мові, є неминучою необхідністю, оскільки ігнорувати напрацювання англійського світу в царині політичних наук просто неможливо. У німецькомовній політичній науці один із підходів до пояснення природи відмінностей між різними аспектами феномена політичного передається за допомогою вимірів: *інституційному* в такому підході відповідає *polity, нормативному* виміру – *polity*, і, зрештою, останньому в межах цього підходу, *процесуальному* виміру політичного – *politics*. Інколи науковцям закидають, що саме через їхню складну фахову мову пересічному обивателю не зрозумілі результати досліджень чи взагалі зміст того, чим науковці займаються у фінансованих державою науково-освітніх закладах. Разом із тим необґрунтованість таких обвинувачень полягає в тому, що категоріально-понятійний апарат будь-якої науки формується у процесі розвитку й становлення мови на позначення нових явищ за такою самою логікою, як і мова побутова. Нині нікого не дивують слова «смартфон», «роутер» чи «інтернет», хоча вони виникали на позначення колись нових для більшості населення об’єктів. Для того, щоб зрозуміти процес *номінації* навіть на побутовому рівні, люди звертаються у першу чергу до *етимології*,

тобто походження слова. У принципі, не є таємницею, що телевизор етимологічно пов'язаний із «далекобаченням» – від значення слів, що входять до складу цієї греко-римської комбінації: давньогрецьке *τῆλε* – «далеко» та латинське *visio* – «бачення». Примітно, що в німецькій мові це слово буквально так і передається *Fernseher* (*fern* – далеко, *Seher* – «той, хто бачить чи дивиться»). Зрозуміло, що не завжди простий розбір етимології слова дає змогу зрозуміти суть позначуваного словом явища. У цьому розумінні яскравим прикладом є слово *tragedia*, від якого ми маємо похідний прикметник *трагічний*, бо смисл словосполучення «трагічна доля» ніяк не передає аналіз етимології слова, що пов'язаний, за однією версією, з тим, що в Давній Греції виконавці «трагедій» вдягалися у козячі шкіри, щоб представляти сатирів, а, за іншою теорією, призом у театральному змаганні був козел, тому й дослівне значення трагедії – «пісня козла». Разом із тим, цікаво розглянути нюанси значень різних поглядів на концепт «політика» та на феномен політичного на етимологічному рівні.

Мета статті – за допомогою етимологічного аналізу виокремити смислові виміри концепту «політика» в деяких індоєвропейських мовах, що своєю чергою уможливить подальші міждисциплінарні лінгвістично-політологічні наукові розвідки. Досягнення цієї мети передбачає: 1) розгляд етимології ключових слів, пов'язаних із політикою, зокрема *влада* та *авторитет* у германських та слов'янських мовах; 2) окреслення перспективи подальших досліджень із застосуванням етимологічного аналізу смислових вимірів політологічних концептів.

Виклад основного матеріалу. Разом із тим, якщо ми спробуємо розкрити будь-який із вимірів політичного, ми так чи інакше вийдемо на більш глибокий концепт, без якого неможлива політика – *ВЛАДА*. Британський політолог, професор політичного аналізу К. Хей структурував дискусію про сутність *влади*, відому в англо-американській науковій традиції під назвою *the «faces of power» controversy / debate* (умовно «суперечка про обличчя влади»). У цій дискусії під «обличчями влади» влади розуміють такі її прояви/втілення, як прийняття рішень (*decision-making*), встановлення порядку денного (*agenda-setting*) та формування преференцій (*preference-shaping*) (Нау, 2002: 172–178). Розуміння *влади* як примусу актором *A* актора *B* до виконання якоїсь дії зводить владу виключно до феномена прийняття рішень, натомість друге «обличчя» бачить владу як змогу формувати порядок денний прийняття якихось

рішень, в якому актор *A* не змушує *B* робити щось, а створює такий порядок денний, в якому *B* обмежений у своїх діях суспільно-політичними практиками, інституціями та цінностями, які створив *A*. У контексті третього «обличчя» влада розглядається крізь призму формування преференцій, особливо тоді, коли *B* прагне до них, але при цьому не розуміє, звідки в ньому виникають такі бажання (тобто чому цей актор надає перевагу-преференцію одному рішенню, а не іншому), бо не у всіх ситуаціях, коли йдеться про напругу чи конфлікт між акторами *A* та *B*, прояви владних відносин є очевидними чи зрозумілими (Нау, 2002: 178–179).

Навіть із цього розмежування «обличчя» влади, на відміну від *політики*, аспекти значення якої в англійській мові мають своє втілення в окремих лексемах і які інші мови мусять передавати переважно за допомогою пояснень, бо не мають на рівні лексики аналогів для відтворення нюансів значень цього явища, може сформуватися враження, що з *владою* справи суттєво простіші. Насправді, ситуація з цим концептом виглядає складніше, ніж із політикою. Для початку спробуємо перекласти слово *влада* англійською й одразу маємо принаймні два слова – *power* та *authority*. Якщо підемо далі й спробуємо передати англійською відтінки значень, приміром, спробуємо перекласти прикметник *владний*, то вже отримаємо спектр можливостей від *mighty*, *lordly*, *murky* до *peremptory*, *imperious* – і це далеко не повний перелік. Німецькою мовою маємо щонайменше два слова – *Macht* і *Gewalt*, (але також і *Herrschaft*), розмежування яких не відповідає відмінностям між англійськими *power* та *authority*, бо, приміром, *separation of powers* німецькою буде *Gewaltenteilung*, *state power* – *Staatsgewalt*, проте, приміром *claim to power* перекладатиметься як *Machtanspruch*, а *powerless* як *machtlos*.

Спробуємо з'ясувати, якою є етимологія різних варіантів *влади* в деяких індоєвропейських мовах. Безпосередньо українське слово *влада*, хоч і вважається, згідно з «Етимологічним словником української мови», запозиченням із чеської або польської, походить від реконструйованого праслов'янського кореня **voldi* (як відомо, реконструйовані форми в прадавніх мовах позначаються значком *), що означає «володіти». На перший погляд, слово не дуже схоже на англійські чи німецькі відповідники, але якщо взяти шведське слово *våld*, що означає «силу», «насилля», то, принаймні, подібність на німецьке слово *Gewalt* вже промальовується краще. Як українська *влада*, так і шведське *våld*, німецьке *Gewalt* походять від праіндоєвропейського кореня **yal-*, (в іншій формі

транслітерації **wal-*), що означає «сильний». Зокрема, однією з найдавніших індоевропейських мов – санскритом – «сила», «міць» буде बल, або, згідно з транскрипцією санскриту за IAST, яка буде використовуватися надалі у статті, /*balal*/, тобто українською, умовно, «бала». Варто зазначити, що видатний британський науковець-мовознавець, знавець як санскриту, так і дравідійських мов Т. Барроу вважав це слово дравідійським запозиченням і вказував, як приклади, на слова *val* у тамільській, що має значення «сильний», *bal* мовою каннада у значенні «сильний», *balu* мовою тулу зі значеннями «великий», «могутній» тощо (Барроу, 2017[1976]: 358). Утім, кілька вечних не погоджуються з таким поглядом на етимологію слово *bala*, зокрема П. Тіме вважав його індоевропейським за походженням від **balo*/**bala* «сила» і наводив як аргумент приклад із латини *dē-bilis*, що означає «слабкий», тобто «позбавлений сили» (Барроу, 2017[1976]: 374). У санскриті слово *bala* активно використовувалося. Приміром, у книзі «Синтаксис давньоіндійської мови» (виданій типографією Харківського університету 1883 р.) чеський поліглот і науковець В. Шерцль наводить такий приклад: यस्य नरस्य बुद्धिः सबलवान् /*lyasya narasya buddhiḥ sa balavān*/, «та людина, в якій розум – сильна», тобто така людина має *bala* (Шерцль, 2019[1883]: 17).

Візьмемо вже загадане німецьке слово на позначення влади – *Macht*. На перший погляд, воно не схоже на англійські слова на позначення влади чи аспектів політичного, проте якщо ми пригадаємо, що в англійській мові є ще одне слово на позначення сили – *might*, звідки й один з епітетів бога – «всемогутній» – англійською *almighty*, то ситуація стає яснішою. Етимологічно ці слова походять від прагерманського **mahti* «сила» (Kroonen, 2013: 347), яке своєю чергою виводять із реконструйованих германських коренів **mag* «стискати», «формувати» та **mag^h* «могти», «бути спроможним», «спромогтися» (Pfeifer et al., 1993). Від цих коренів походять відомі німецькі та англійські дієслова, що означають «робити» – *machen* та *to make* відповідно (при цьому подібність між англійською та німецькою стає більш очевидною, якщо врахувати, що одне зі слів староанглійської на позначення фізичної сили – *mæht*). Усе стає більш зрозумілим, якщо ми подивимося на етимологічно спільний із цими коренями реконструйований корінь праслов'янської мови **mogti* що має очевидне значення «могти», «бути спроможним» (Derksen, 2008: 321–322). Від цього кореня за посередництвом церковнослов'янської мови походять російські слова *мочь* та *моуць*. Також від

цього кореня походять польське *moc*, словацьке *tos* (або словацьке дієслово *tôst'* у значенні «могти»), болгарське *моуц* [*mouit*], білоруське *моуц*, відповідно, й українська *міць*, яке, згідно з «Етимологічним словником української мови», є давнім запозиченням із польської, якому відповідає «українське застаріле *міч*» (ЕСУМ, 1989: 496). Похідним від цього є й *могутність*, білоруською *магутнасць* чи *tohutnost* чеською, що, мабуть, пов'язано із санскритським मघ *magha* «багатство», «сила».

Цікаво зазначити, що на рівні мови різні владні стосунки відображаються за допомогою слів, значення яких із часом може трансформуватися й змінюватися. Найбільш брутально, мабуть, це ілюструє українське слово *гвалтувати*, яке етимологічне, вочевидь, походить від німецького *Gewalt* та, можливо, потрапило до української через посередництво польської. Трансформація значення слова у процесі його запозичення українською мовою ілюструє радикальне фізичне втілення страшного зловживання владою.

Дещо окремо стоїть питання про *авторитет* у контексті владних відносин. Для відповіді на нього почнімо з санскритського терміна, що увійшов у вжиток у багатьох мовах світу – गुरु, гуру, що означає «вчитель», «наставник», проте дослівно перекладається як «важкий», «вагомий». Етимологічно це слово своєю чергою походить від праіндоевропейського **g^wréh₂us* (**gwerə-*), що означає «важкий» і від якого, зокрема, походять давньогрецьке βαρύς «важкий», «вагомий», але також «обтяжливий», у чому простежується і подібність зі словом *kaurus* у готській мові, що також походить від того ж праіндоевропейського кореня і має значення «обтяжливий». Від латинського *gravitas* («важкий», «важкість») за «посередництвом» французького *gravité* ми маємо термін *гравітація* – від того ж праіндоевропейського кореня **g^wréh₂us*. З владою у значенні «авторитет» ми маємо поняття повага, в якому з очевидністю простежується компонент «вага», відповідно, як і в санскритському гуру. Хоча серед учених немає єдності серед того, чи етимологічно «вага» є питомо слов'янським (ЕСУМ, 1982: 411), чи запозиченням із германських мов, приміром, від давньоверхньонімецького *wāga* «ваги» (Pronk-Tiethoff, 2013: 164), з очевидністю авторитетна, вагома людина може формувати як преференції для прийняття тих чи інших рішень, так і відповідний порядок денний, в якому одні рішення можуть бути «бажанішими» за інші або просто неможливими з огляду на констеляцію інституційних чи ціннісних порядків, про що йшлося

вище в контексті дискусії в англо-американській традиції про розмежування різних «обличчів влади», що її структурував К. Хей. Зрештою, на рівні побутового дискурсу цю позицію добре ілюструє вислів «задавити авторитетом». Як у випадку із дієсловом «згвалтувати», цей вислів ілюструє фізичне втілення найбільш радикального зловживання владою.

Зрештою, постає питання про методологічну виправданість такого підходу, коли дослідник на власний розсуд бере окремі концепти, потім підбирає слова (чи навіть фрази), які, на його думку, є релевантними для ілюстрації тих чи інших смислових аспектів досліджуваного феномена. З точки зору позитивістської методології, такий підхід, вочевидь, є суб'єктивним, а отже, не може претендувати на науковість в її суровому розумінні. Проте варто мати на увазі, що є потужна традиція якісних (якісницьких) методів дослідження, що функціонують за іншою логікою і для яких у багатьох випадках ключовим є досвід та експертність дослідника. Яскраво цінність досвіду в межах цієї методологічної традиції описала видатна російська філологиня, яка займалася індоєвропейістикою, А. Десницька: «Відтінок суб'єктивності у відборі та виокремленні викладених фактів у таких випадках можна пояснити та виправдати тим, що автор пише про факти, які становлять частину його наукового минулого, тому він цілком природно підпорядковує свій виклад певному завданню, у світлі якого він не просто пише історію якогось наукового напрямку, але й заново з'ясує своє до нього ставлення» (Десницка, 1984: 36). Можливість «заново з'ясувати своє ставлення», за словами А. Десницької, в жодному разі не означає

відсутність будь-якої методики розгляду. З очевидністю, дослідження смислів політичних концептів із позицій етимології слів, за допомогою яких ці смисли передаються, потребуватиме міждисциплінарного підходу, в якому першочергову роль відіграватиме *структурування* концептосфери, виділення її концептополів із подальшим топографуванням смислової карти дискурсів, в яких, своєю чергою, можна буде виділити окремі слова, що їх можна аналізувати, в тому числі й на етимологічному рівні.

Висновки. Отже, етимологічний аналіз смислових вимірів концепту «політика» в розглянутих у цій статті індоєвропейських мовах (українській та деяких слов'янських мовах, англійській, німецькій, доповнені прикладами з санскриту) показує, що політика конотує до влади як насадження волі найсильнішого, до політики як до можливості діяти (при такому підході влада розуміється як потенціал дії) або до політики в розумінні авторитетності влади, яка має «вагу» та «повагу» для встановлення суспільно-політичного порядку денного, формування суспільних переваг. У цьому контексті навіть на рівні етимології слів дивним чином відображаються наукові дискусії, що точаться в політичній науці довкола розуміння концепту *ВЛАДА*, без якого політика неможлива. На основі цього розгляду також можна дійти висновку, що подальші міждисциплінарні політологічно-лінгвістичні розвідки потребуватимуть особливої методології, ключовим для якої має бути топографування концептосфери та концептополів політичної науки, що дасть змогу структурувати розгляд окремих концептів та їхніх семантичних полів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барроу Т. Санскрит / пер. с англ. Н. Лариной; ред. и коммент. Т. Я. Елизаренковой. 2-е изд., испр. и доп. / М.Ю. Гасунга. Москва : Книгоиздательство «АБС», 2017. 416 с. : 1 л. портр. – (Bibliotheca Sanscritica; IX). Репр. воспроизведение 1976 г.
2. Десницкая А. В. Сравнительное языкознание и история языков. Ленинград : «НАУКА» Ленинградское отделение. 1984.
3. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / редкол.: О. С. Мельничук (голов. ред.) [та ін.]; АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ : Наук. думка, 1982. Т. 1: А-Г / уклад.: Р. В. Болдирев [та ін.], 1982.
4. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / редкол.: О. С. Мельничук (голов. ред.) [та ін.]; АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ : Наук. думка, 1982. Т. 3: Кора-М / уклад.: Р. В. Болдирев [та ін.], 1989.
5. Шерцль В. И. Синтаксис древнеиндийского языка: падежи. (Реп. воспр. текста над. Синтаксис древнеиндийского языка. [Вып. I: О согласовании частей р̣чи, об̣ употреблении чисел̣ь и падежей / [Соч.] В. И. Шерцля. Харьков : Въ Университетской типографіи, 1883. XXI, 370 с. Санкт-Петербург : Нестор-История, 2019. [1], 400 с. (Серия «Bibliotheca Sanscritica»; 16).
6. Яковлев М. В. Метахтонні концепти політичної науки: засади порівняльного соціоконґітивного аналізу. *Гілея: науковий вісник*. 2019. Вип. 142(3). С. 118–121.
7. Derksen R. Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon, Leiden : Brill, 2008.
8. Hay C. Political Analysis: A Critical Introduction. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2002.
9. Kroonen G. Etymological Dictionary of Proto-Germanic. Leiden : Brill, 2013.
10. Pfeifer W. et al., Etymologisches Wörterbuch des Deutschen. 1993. digitalisierte und von Wolfgang Pfeifer überarbeitete Version im Digitalen Wörterbuch der deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/wb/Macht>
11. Pronk-Tiethoff S. The Germanic loanwords in Proto-Slavic. Amsterdam, Rodopi, 2013.

REFERENCES

1. Barrou T. Sanskrit. per. s angl. N. Larinoy; red. i komment. T. Ya. Elizarenkovoy. M.Yu. Gasunga. Moskva: Knigoizdatel'stvo «ABS», 2017. 416 s.: 1 l. portr. – (Bibliotheca Sanscritica; IX). Repr. vospriizvedenie 1976 g. [in Russian].
2. Desnitskaya A.V. Sravnitel'noe yazykoznanie i istoriya yazykov. [Comparative linguistics and history of languages] Leningrad: «NAUKA» Leningradskoe otdelenie. 1984. [in Russian].
3. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy [Etymological dictionary of the Ukrainian language]: u 7 t. / redkol.: O. S. Melnychuk (holov. red.) [ta in.]; AN Ukrainskoi RSR, In-t movoznav. im. O. O. Potebni. Kyiv: Nauk. dumka, 1982. T. 1: A-H / uklad.: R. V. Boldyriev [ta in.]. 1982. [in Ukrainian].
4. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy [Etymological dictionary of the Ukrainian language]: u 7 t. / redkol.: O. S. Melnychuk (holov. red.) [ta in.]; AN Ukrainskoi RSR, In-t movoznav. im. O. O. Potebni. Kyiv: Nauk. dumka, 1982. T. 3: Kora-M / uklad.: R. V. Boldyriev [ta in.]. 1989 [in Ukrainian].
5. Sherts! V.I. Sintaksis drevneindijskogo yazyka: padezhi. [Syntax of Old Indian language: cases] (Rep. vospr. teksta nad. V.I. Shertslya. Kharkov: V Universitetskoy tipografii, 1883. HKHI, 370 s. [in Russian].
6. Yakovlyev M.V. Metakhtonni kontsepty politychnoi nauky: zasady porivnialnoho sotsiokohnityvnoho analizu [Metachthonous contepts of political science: fundamentals of comparative sociocognitive analysis] Hileia: naukovyi visnyk – Gileya, 2019. 142(3). P. 118–121. [in Ukrainian].
7. Derksen R. Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon, Leiden: Brill, 2008.
8. Hay C. Political Analysis: A Critical Introduction. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2002.
9. Kroonen G. Etymological Dictionary of Proto-Germanic. Leiden: Brill, 2013.
10. Pfeifer W. et al., Etymologisches Wörterbuch des Deutschen [Etymological dictionary of the German language]. 1993. digitalisierte und von Wolfgang Pfeifer überarbeitete Version im Digitalen Wörterbuch der deutschen Sprache. URL: <https://www.dwds.de/wb/Macht> [in German].
11. Pronk-Tiethoff S. The Germanic loanwords in Proto-Slavic. Amsterdam, Rodopi, 2013.